

บทที่ 4

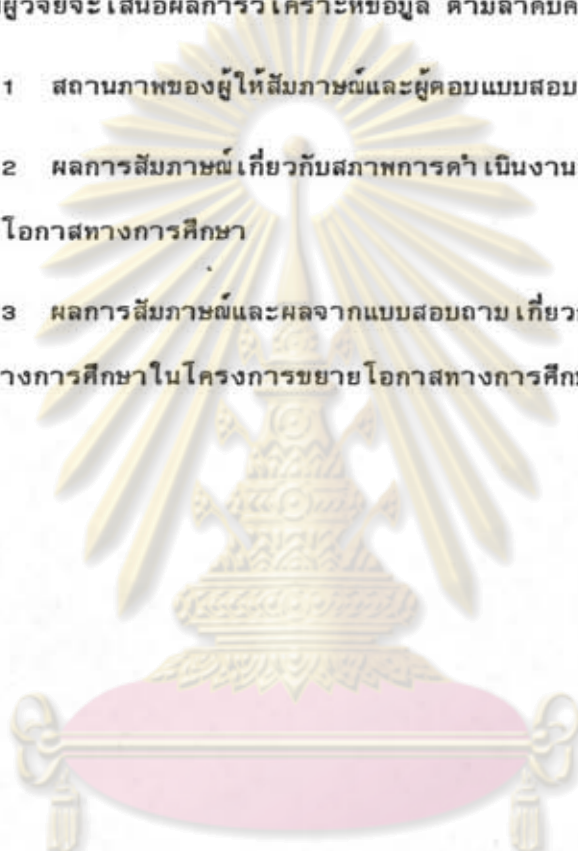
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษา
ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์และผลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงาน
การขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มประชากร

ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 1 - 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ อายุราชการ
ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในโรงเรียน ภูมิสำเนา วุฒิการศึกษาและงานพิเศษ
ที่ทำ

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน (n = 38)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ให้สัมภาษณ์		
ผู้บริหารโรงเรียน	19	50.00
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	19	50.00
2. เพศ		
ชาย	33	86.84
หญิง	5	13.16
3. อายุ		
21 - 30 ปี	11	28.95
31 - 40 ปี	12	31.58
41 - 50 ปี	15	39.47
51 - 60 ปี	0	0.00
4. อายุราชการ		
1 - 5 ปี	3	7.89
6 - 10 ปี	11	28.95
11 - 15 ปี	13	34.21
16 - 20 ปี	5	13.16
21 ปีขึ้นไป	6	15.79

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน (n = 38)	
	จำนวน	ร้อยละ
5. ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนี้มานาน		
1 - 3 ปี	13	34.21
4 - 6 ปี	14	36.84
7 - 9 ปี	7	18.42
10 ปีขึ้นไป	4	10.53
6. ภูมิลำเนาเดิม		
อยู่ในจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่	23	60.53
จังหวัดอื่น	15	39.47
7. การศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญาหรือ เทียบเท่า	3	7.89
ปริญญาตรี	32	84.22
สูงกว่าปริญญาตรี	3	7.89
8. งานพิเศษที่ทำนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่		
คณะกรรมการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	8	21.05
คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด	4	10.53
คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน	19	50.00
คณะกรรมการครูสภาอำเภอ	3	7.89
คณะกรรมการชมรมส่งเสริมการศึกษาอำเภอ	1	2.63
หัวหน้าหมวดวิชา	5	13.16
งานแผนงานโรงเรียน	7	18.42
งานทะเบียนวัดผล	2	5.26
งานแนะแนว	3	7.89
งานสหกรณ์โรงเรียน	2	5.26

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน (n = 38)	
	จำนวน	ร้อยละ
งานการเงิน	1	2.63
งานพัสดุ	3	7.89

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีจำนวนเท่ากัน เป็นชายมากกว่าหญิง อายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุราชการ 11 - 15 ปี ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 4 - 6 ปี มีจำนวนมาก ส่วนภูมิลำเนาของผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่มากกว่าจังหวัดอื่น สำหรับวุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ มีวุฒิปริญญาตรี และงานพิเศษที่ทำนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่ ส่วนใหญ่ทำหน้าที่คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 สถานภาพของหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามตำแหน่งหน้า เพศ อายุ อายุราชการ ระยะเวลาดำรงตำแหน่งในโรงเรียน ภูมิสำเนา วุฒิทางการศึกษา จำนวนคาบที่สอน จำนวนรายวิชาที่สอนและงานพิเศษที่ทำนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่

สถานภาพ	หัวหน้าหมวดวิชา (n = 304)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม		
หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาพลานามัย	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาศิลปศึกษา	38	12.50
หัวหน้าหมวดวิชาการงาน - อาชีพ	38	12.50
2. เพศ		
ชาย	194	63.81
หญิง	110	36.19
3. อายุ		
21 - 30 ปี	199	65.46
31 - 40 ปี	102	33.55
41 - 50 ปี	2	0.66
51 - 60 ปี	1	0.33
4. อายุราชการ		
1 - 5 ปี	138	45.40
6 - 10 ปี	122	40.13
11 - 15 ปี	42	13.81

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	หัวหน้าหมวดวิชา (n = 304)	
	จำนวน	ร้อยละ
16 - 20 ปี	2	0.66
21 ปีขึ้นไป	0	0.00
5. ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนี้มานาน		
1 - 3 ปี	113	37.17
4 - 6 ปี	115	37.83
7 - 9 ปี	52	17.10
10 ปีขึ้นไป	24	7.90
6. ภูมิลำเนาเดิม		
อยู่ในจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่	172	56.58
จังหวัดอื่น	132	43.42
7. การศึกษาสูงสุด		
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	60	19.73
ปริญญาตรี	243	79.94
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.33
8. จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์		
น้อยกว่า 12 คาบ	5	1.64
12 - 18 คาบ	180	59.21
19 คาบขึ้นไป	119	39.15
9. จำนวนรายวิชาที่สอนต่อภาคเรียน		
1 รายวิชา	46	15.13
2 - 3 รายวิชา	174	57.24
4 - 5 รายวิชา	56	18.42
6 รายวิชาขึ้นไป	28	9.21

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพ	หัวหน้าหมวดวิชา (n = 304)	
	จำนวน	ร้อยละ
10. งานพิเศษที่ทำงานนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่		
งานปกครอง	42	13.81
งานกิจกรรมนักเรียน	46	15.13
งานแนะแนว	47	15.46
งานอนามัยโรงเรียน	13	4.28
งานโภชนาการ	10	3.28
งานห้องสมุด	28	9.21
งานการเงิน	16	5.26
งานพัสดุ	14	4.61
งานทะเบียนวัดผล	48	15.78
งานสหกรณ์โรงเรียน	37	12.17
งานอาคารสถานที่	24	7.89

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นหัวหน้าหมวดวิชาที่เป็นชาย มากกว่าหญิง อายุระหว่าง 21 - 30 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุราชการ 1 - 5 ปี ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน เป็นระยะเวลาใกล้เคียงกัน 1 - 6 ปี (1 - 3 ปี = 37.17 และ 4 - 6 ปี = 37.83) ส่วนภูมิลำเนาเดิมของหัวหน้าหมวดวิชา มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ มากกว่าจังหวัดอื่น สำหรับวุฒิการศึกษา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่สอนจำนวน 12 - 18 คาบต่อสัปดาห์ โดยสอนคนละ 2 - 3 รายวิชา มากที่สุด และงานพิเศษที่ทำนอกเหนือจากตำแหน่งหน้าที่ปรากฏว่าส่วนใหญ่ทำหน้าที่งานทะเบียนวัดผล งานแนะแนว และงานกิจกรรมนักเรียน มีจำนวนใกล้เคียงกัน

ตอนที่ 2 สภาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9

ผลการวิเคราะห์ปรากฏตามตารางที่ 3 - 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 สภาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ

สภาการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
1. โรงเรียนได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการหรือไม่	
จัดทำ	35
ไม่ได้จัดทำ	3
2. โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบงานโครงการหรือไม่	
มีคณะทำงาน	38
ไม่มีคณะทำงาน	0
3. โรงเรียนได้มีการจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการหรือไม่	
จัดทำ	30
ไม่ได้จัดทำ	8
นอกจากได้มีการจัดทำเอกสารแล้ว การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รู้จักโครงการและ เชื้อถือโรงเรียนนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการด้วยวิธีการใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
3.1 พบปะกับผู้นำท้องถิ่นหรือชุมชน	32
3.2 จัดประชุมผู้นำท้องถิ่นหรือชุมชนที่โรงเรียน	23
3.3 จัดกิจกรรม เผยแพร่ผลงานของนักเรียน	10
3.4 จัดแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการ	38

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
3.5 อื่น ๆ	5
- พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนชั้น ป.6	
- จัดประชุมเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลัก	1
- ประชาสัมพันธ์ทางสถานีวิทยุ	1
- เสนอ เข้าที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการในท้องถิ่น	2
4. โรงเรียนได้จัดให้มีการ เชื่อมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นหรือไม่	
จัด	20
ไม่ได้จัด	18
ถ้าจัด โรงเรียนได้นำผลมาใช้อย่างไรบ้าง	
4.1 ปรับปรุงการบริหารฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน	4
4.2 พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน	20
4.3 จัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน	4
4.4 การผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป	8
4.5 การพัฒนาอาคารสถานที่	5
4.6 การจัดกิจกรรมตามโครงการ	2
4.7 การจัดแบบบ้านตัวอย่าง	2

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินงานด้านมาตรการพัฒนา และ ส่งเสริมการบริหารงานโครงการ โดยได้มีการจัดทำแผนงานและแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ทุกโรงเรียนได้แต่งตั้งคณะทำงานระดับโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้มีการจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการ นอกจากได้มีการจัดทำเอกสารแล้วโรงเรียนยังได้จัดแนะแนวการศึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่บริการมากที่สุด รองลงมาคือได้มีการพบปะกับผู้นำท้องถิ่นหรือชุมชน ส่วนการจัดให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นนั้น โรงเรียนที่จัดและไม่ได้จัด มีจำนวนใกล้เคียงกัน และโรงเรียนที่ได้จัดให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นได้นำผลมาใช้ในการพัฒนาการจ้ดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนมากที่สุด

ตารางที่ 4 สภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
1. โรงเรียนได้รับคู่มือการปฏิบัติการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาจากกรมหรือไม่	
ได้รับ	37
ไม่ได้รับ	1
2. โรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาหรือไม่	
มีคณะทำงาน	35
ไม่มีคณะทำงาน	3
3. โรงเรียนได้มีการจัดหาหนังสือให้นักเรียนยืมเรียนครบทุกหมวดวิชาหรือไม่	
ครบทุกหมวดวิชา	28
ไม่ครบทุกหมวดวิชา	10
4. ในการจัดหาหนังสือให้นักเรียนยืมเรียนนั้น นอกจากที่กรมจัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือให้ยืมเรียนแล้ว โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่นหรือไม่	
ได้รับ	32
ไม่ได้รับ	6
ถ้าได้รับ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากแหล่งใดบ้าง	
4.1 โรงเรียนที่	20
4.2 วัด	2
4.3 กลุ่มโรงเรียน	1
4.4 ผู้บริจาค	11
4.5 โรงเรียนใกล้เคียง	2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
5. โรงเรียนได้จัดที่พักอาศัยให้นักเรียนหรือไม่	
จัดที่พัก	15
ไม่ได้จัดที่พัก	23
ถ้าไม่ได้จัดที่พัก เนื่องจากสาเหตุใดบ้าง	
5.1 นักเรียนเดินทางกลับบ้านได้สะดวก	5
5.2 ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ต้องการ	9
5.3 ขาดงบประมาณ	8
5.4 ไม่มีครูควบคุมดูแลนักเรียน	3
6. โรงเรียนได้รับเงินสนับสนุนในด้านการจัดที่พักในโรงเรียนจากกรมหรือไม่	
ได้รับ	6
ไม่ได้รับ	32
7. โรงเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนในบ้านพักช่วยตนเองในการพัฒนาบ้านและในด้านปัจจัยสี่ตามแนวทางของ เอกสารที่หน่วยศึกษานิเทศก์ส่งมาให้หรือไม่	
ปฏิบัติ	15
ไม่ได้ปฏิบัติ	23
ถ้าปฏิบัติ โรงเรียนดำเนินการอย่างไรบ้าง	
7.1 โครงการปลูกผักสวนครัว	7
7.2 โครงการเลี้ยงไก่	3
7.3 โครงการเลี้ยงปลา	2
7.4 ให้ครูควบคุมดูแลและแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ	8
7.5 โครงการประกวดบ้านนักเรียนตัวอย่าง	4
7.6 จัดหาจัดสร้างที่เก็บน้ำ	1
7.7 จัดหาเครื่องใช้ภายในบ้าน	2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สภาพการค้า เนิงงาน	จำนวน (N = 38)
8. โรงเรียนได้ผ่อนผันการแต่ง เครื่องแบบนักเรียนหรือไม่	
ผ่อนผัน	29
ไม่ได้ผ่อนผัน	9
ถ้าผ่อนผัน โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
8.1 อนุญาตให้ใช้ชุดนักเรียนจาก ป.6	23
8.2 อนุญาตให้ใช้ชุดอยู่กับบ้าน	8
8.3 อื่น ๆ	
- นักเรียนต้องการแต่ง เครื่องแบบมัธยม	6
- จัดหา เครื่องแบบราคาถูกมาจำหน่าย	2
- ให้นักเรียนแต่งชุดกีฬา	4
- ให้แต่งชุดลาลองตามสภาพความพร้อม	3
9. โรงเรียนดำเนินการลดค่าใช้จ่ายด้านกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
9.1 ผ่อนผันการแต่งกายชุดลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	29
9.2 ผ่อนผันการแต่งกายชุดพลศึกษา	28
9.3 จัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน	20
9.4 จัดพาหนะในการ เดินทาง ให้แก่นักเรียน	7
9.5 จัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน	35
9.6 อื่น ๆ	
- จัดโครงการหารรายได้ระหว่างเรียน	2
- โรงเรียนออกค่าใช้จ่ายในการ เข้าร่วมกิจกรรม	1
- ให้นักเรียนซื้ออาหารราคาถูก	1

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินงานด้านมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง โดยการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาตามคู่มือการปฏิบัติการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ทั้งนี้เกือบทุกโรงเรียนได้แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการระดับโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้มีการจัดหาหนังสือให้นักเรียนยืมเรียนครบทุกหมวดวิชา โดยได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนที่มากที่สุด สำหรับการจัดที่พักอาศัยให้นักเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากผู้ปกครองและนักเรียนไม่ต้องการ รองลงมาคือ ขาดงบประมาณซึ่งสอดคล้องกับการที่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรม และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมให้นักเรียนในบ้านพักช่วยตนเองในการพัฒนามันและในด้านปัจจัยสี่ตามแนวทางของ เอกสารที่หน่วยศึกษานิเทศก์ส่งไปให้ สำหรับการผ่อนผันการแต่งเครื่องแบบนักเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ผ่อนผัน โดยอนุญาตให้ใช้ชุดนักเรียนจาก ป.6 มากที่สุด และการลดค่าใช้จ่ายด้านกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่ได้ดำเนินการจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียน รองลงมาคือผ่อนผันการแต่งกายชุดลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผ่อนผันการแต่งกายชุดพลศึกษา ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 สภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
1. โรงเรียนได้ดำเนินการ เพื่อผลิตและประกอบอาหารสำหรับนักเรียนที่โรงเรียนหรือไม่	
ดำเนินการ	33
ไม่ได้ดำเนินการ	5
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้ดำเนินการในด้านต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
1.1 ให้นักเรียนปลูกพืช	31
1.2 ให้นักเรียนเลี้ยงสัตว์	20
1.3 จัดอาหารกลางวันโดยใช้ผลผลิตของนักเรียน	16
1.4 จัดบริการให้นักเรียนได้ดื่มนมถั่วเหลืองหรือน้ำที่ปรุงจากสมุนไพรพื้นเมือง	8
1.5 อื่น ๆ	
- จัดกิจกรรมโครงการ เกษตรภายใต้การนิเทศ	1
- การเพาะเห็ดนางรม	1
2. โรงเรียนได้มีโครงการและจัดดำเนินการตามโครงการ เพื่อให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านอาหารที่บ้านของนักเรียนหรือไม่	
มี	31
ไม่มี	7
ถ้ามี โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
2.1 การปลูกพืชผักจำหน่ายและบริโภค	16
2.2 การเลี้ยงไก่	11

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
2.3 การเลี้ยงปลา	5
2.4 ศึกษาวิธีการประกอบอาหาร	4
2.5 การเพาะเห็ด	3
2.6 จัดกิจกรรมการเกษตรภายใต้การนิเทศ	3
3. โรงเรียนได้ดำเนินการ เพื่อจัดหาจัดสร้างแหล่งน้ำหรือที่เก็บน้ำ ที่โรงเรียนหรือไม่	
ดำเนินการ	34
ไม่ได้ดำเนินการ	4
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้จัดทำในด้านต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
3.1 ทำบ่อเก็บน้ำด้วยอิฐบล็อก	34
3.2 ขุดสระน้ำปูพลาสติก	2
3.3 อื่น ๆ	
- สร้างถังเก็บน้ำฝนแบบ ผ.33	3
- โครงการทำฝายน้ำล้น	1
- สร้างโรงสูบน้ำจากแม่น้ำ	1
- ขุดเจาะน้ำบาดาล	5
- สร้างถังประปาบาดาล	1
- ขุดสระน้ำธรรมชาติ	23
4. โรงเรียนมีโครงการและจัดดำเนินการตามโครงการ เพื่อให้นักเรียน ช่วยตนเองในด้านแหล่งน้ำหรือที่เก็บน้ำที่บ้านของนักเรียนหรือไม่	
มี	15
ไม่มี	23

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
ถ้ามี โรงเรียนได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง	
4.1 ส่งเสริมให้มีตุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่บ้าน	4
4.2 ร่วมมือกับสภาตำบลในการขุดบ่อน้ำในหมู่บ้าน	8
4.3 สนับสนุนการขุดลอกหนองน้ำสาธารณะ	3
5. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้าน เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้หรือไม่	
ดำเนินการ	27
ไม่ได้ดำเนินการ	11
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
5.1 สอนในวิชาการงาน - อาชีพ	14
5.2 สนับสนุนให้ใช้ผลผลิต ในท้องถิ่น เป็น เครื่องนุ่งห่ม	4
5.3 จัดโครงการทอผ้าใช้เองด้วยที่ธรรมดา	10
5.4 รับผิดชอบ เลือผ้าที่ใช้แล้วมาให้ นักเรียนซ่อมแซมใช้	3
6. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้าน เครื่องมือ เครื่องใช้หรือไม่	
ดำเนินการ	25
ไม่ได้ดำเนินการ	13
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
6.1 ให้นักเรียนฝึกหัดในวิชาการงาน - อาชีพ	11
6.2 จัดวิทยากรมาอบรมการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้าน	15
6.3 สนับสนุนให้นำวัสดุท้องถิ่นมา เป็น เครื่องมือ เครื่องใช้	3
6.4 ให้นักเรียนทำยามใส่หนังสือ	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
7. โรงเรียนมีโครงการและดำเนินการตามโครงการให้นักเรียน	
ช่วยกันพัฒนาบ้านหรือที่อยู่อาศัยของนักเรียนหรือไม่	
มี	31
ไม่มี	7
ถ้ามี โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
7.1 พัฒนาแบบบ้านตาม โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง	15
7.2 พัฒนาแบบบ้านตาม โครงการของอำเภอหรือจังหวัด	11
7.3 จัดตั้งชุมนุม โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองโดย ร่วมมือกับสภาสังคมสงเคราะห์หรืออำเภอหรือจังหวัด	1
7.4 อื่น ๆ	
- จัดนักเรียนร่วมพัฒนาหมู่บ้าน	2
- จัดประกวดบ้านนักเรียน	9
- จัดเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านนักเรียนในหมู่บ้าน	1
- พัฒนab้านพักครูตัวอย่าง	1
8. โรงเรียนมีโครงการและดำเนินการตามโครงการให้นักเรียน	
ช่วยตนเองในด้านการป้องกันโรคภัยหรือไม่	
มี	35
ไม่มี	3
ถ้ามี โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
8.1 เชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้และตรวจสอบสุขภาพ นักเรียน	25
8.2 จัดโครงการรักษาความสะอาดในบ้านนักเรียน	8
8.3 แจกเอกสารในการรักษาโรคภัยต่าง ๆ	4

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
8.4 จัดตั้งศูนย์สุขภาพขั้นพื้นฐาน	3
8.5 แนะนำการใช้สมุนไพรในการรักษาโรค	2
9. โรงเรียนมีโครงการและดำเนินการตามโครงการส่งเสริมการปลูกสมุนไพรหรือไม่	
มี	36
ไม่มี	2
ถ้ามี โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
9.1 ให้นักเรียนปลูกสมุนไพรที่โรงเรียน	34
9.2 ให้นักเรียนปลูกสมุนไพรที่บ้าน	31
9.3 มีเครื่องอบแห้ง (อบเหนือ) พร้อมทั้งจะใช้อบสมุนไพร	2
9.4 เก็บสมุนไพรในรูปแบบหีบห่อ	4
9.5 นำสมุนไพรไปจำหน่ายได้	1
9.6 อื่น ๆ	
- เพื่อการบริโภคในครอบครัว	1
- ปลูกเพื่อเป็นตัวอย่าง	1
10. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดสอนวิชาอาชีพในท้องถิ่นหรือไม่	
ดำเนินการ	32
ไม่ได้ดำเนินการ	6
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้เปิดสอนวิชาใดบ้าง	
10.1 ช่างก่ออิฐถือปูน	3
10.2 ช่างซ่อมจักรยาน	3
10.3 การจักสาน	6
10.4 การทำไม้กวาด	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
10.5 ช่างปั้นโอ่งน้ำ	1
10.6 ช่างเจียรระโนหลอย	1
10.7 การทอผ้าด้วยกี่ธรรมดา	3
10.8 การทอผ้าด้วยกี่กระดูก	3
10.9 การประดิษฐ์ดอกไม้แห้งดอกไม้สด	3
10.10 การทำน้ำปลาจากปลาร้า	3
10.11 การ เลี้ยงไก่	6
10.12 การ เลี้ยงผึ้ง	1
10.13 การ เลี้ยงปลาไหล	1
10.14 การปลูกข้าว	2
11. โรงเรียนได้ดำเนินการประสานงานกับวิทยากรท้องถิ่นหรือ สถานประกอบการ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดสอนจัดฝึกปฏิบัติ ให้แก่ นักเรียนหรือไม่	
ดำเนินการ	28
ไม่ได้ดำเนินการ	10
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
11.1 สักรวจอาชีพและวิทยากรท้องถิ่น	1
11.2 เยี่ยมชมกิจการ	4
11.3 เชิญเจ้าของกิจการมาให้ความรู้ เป็นครั้งคราว	20
11.4 ให้นักเรียนไปฝึกปฏิบัติกับ เจ้าของกิจการ เป็นระยะ	8
11.5 ขอสนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
12. โรงเรียนมีโครงการและดำเนินการตามโครงการหารายได้ระหว่างเรียน ของนักเรียนในรูปการฝึกปฏิบัติจริง ให้สามารถนำผลผลิตมาใช้อุปโภค บริโภคและนำมาจำหน่ายได้หรือไม่	
มี	32
ไม่มี	6
ถ้ามี โรงเรียนได้จัดทำอย่างไรบ้าง	
12.1 การปลูกพืชผัก	14
12.2 การเลี้ยงสัตว์	10
12.3 การเพาะเห็ด	3
12.4 การประดิษฐ์ดอกไม้สดดอกไม้แห้ง	2
12.5 การนำผลผลิตมาขายที่โรงเรียน	4
12.6 การรับผลผลิตนักเรียนไปขายที่ตลาด	2
13. โรงเรียนได้ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนหรือไม่	
ดำเนินการ	9
ไม่ได้ดำเนินการ	29
ถ้าไม่ได้ดำเนินการ โรงเรียนนำผลผลิตของนักเรียนไปจำหน่าย ได้อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
13.1 ประสานงานกับสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนอื่น	2
13.2 ประสานงานกับสหกรณ์ร้านค้าหน่วยงานอื่น	3
13.3 ประสานงานกับร้านค้าในชุมชน	18
13.4 อื่น ๆ	
- จำหน่ายโดยไม่ผ่านสหกรณ์โรงเรียน	17
- นักเรียนผลิตเพื่อบริโภคแต่ไม่ได้จำหน่าย	16

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
14. โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนหรือไม่	
ดำเนินการ	14
ไม่ได้ดำเนินการ	24
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้จัดทำในรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
14.1 นักเรียนสามารถหยุดเรียนได้ตามฤดูกาล	1
14.2 นักเรียนมาเรียน 2 - 3 วันต่อสัปดาห์ โดย ไม่มา 2 หรือ 1 วัน	7
14.3 นักเรียนมาเรียนครึ่งวันและกลับไปช่วยพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำงานที่บ้านครึ่งวัน	1
14.4 อื่น ๆ	
- เรียนภาคทฤษฎีที่โรงเรียนและเรียนภาคปฏิบัติที่บ้าน	1
- มาเรียนสัปดาห์ละ 2 วัน	2
- เปิดศูนย์การเรียนรู้ให้ครูไปสอนและนักเรียนมาโรงเรียน เดือนละครั้ง	4

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้านมาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว โดยส่วนใหญ่ได้ดำเนินการเพื่อผลิตและประกอบอาหารสำหรับนักเรียนที่โรงเรียนและที่บ้านของนักเรียน ทั้งนี้เป็นการปลูกพืชผักจำหน่ายและบริโภคมากที่สุด รองลงมาคือ การเลี้ยงไก่ สำหรับการจัดหาจัดสร้างแหล่งน้ำหรือที่เก็บน้ำที่โรงเรียนนั้นส่วนใหญ่ได้ดำเนินการโดยการทำบ่อเก็บน้ำด้วยอิฐบล็อกและขุดสระน้ำธรรมชาติ แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีโครงการให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านแหล่งน้ำหรือที่เก็บน้ำที่บ้านของนักเรียน จะดำเนินการได้มากที่สุดก็เพียงการร่วมมือกับสภาตำบลในการขุดบ่อน้ำในหมู่บ้านมากที่สุด ส่วนการจัด

กิจกรรมการศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ และเครื่องมือ เครื่องใช้ชิ้นส่วนใหญ่ดำเนินการโดยจัดสอนในวิชาการงาน - อาชีพ และจัดวิทยากรมาอบรม การผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในบ้านมากที่สุด ส่วนการให้นักเรียนช่วยกันพัฒนาบ้านหรือที่อยู่อาศัย ของนักเรียนนั้นส่วนใหญ่มีโครงการและการดำเนินการตามโครงการส่วนใหญ่คือ การพัฒนาแบบบ้าน ความโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง รองลงมาคือ การพัฒนาแบบบ้านตามโครงการของอำเภอ หรือจังหวัดและการประกวดบ้านนักเรียน ตามลำดับ สำหรับการให้นักเรียนช่วยตนเองในการ มุ่งมั่นโรดภัยนั้นส่วนใหญ่มีโครงการและการดำเนินการโดยเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มาให้ความรู้และตรวจสอบสุขภาพนักเรียนมากที่สุด ส่วนโครงการส่งเสริมการปลูกสมุนไพร โรงเรียน ส่วนใหญ่มีโครงการและการดำเนินการโดยให้นักเรียนปลูกสมุนไพรที่โรงเรียนมากที่สุด แต่ยังไม่ถึงขั้นมีเครื่องอบแห้ง (อบเหนือ) พร้อมทั้งจะใช้อบสมุนไพรและเก็บสมุนไพรในรูปหีบห่อ หรือนำสมุนไพรไปจำหน่ายได้ ส่วนการจัดการสอนวิชาอาชีพท้องถิ่นส่วนใหญ่ดำเนินการโดยเปิด สอนกระจายไปตามสภาพท้องถิ่น และความพร้อมของโรงเรียน และการสอนยังไม่จริงจังที่นักเรียน จะยึด เป็นอาชีพได้ ส่วนมากเป็นงานส่งเสริมความเป็นอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองทำอยู่แล้ว เช่น การจักสาน การเลี้ยงไก่พื้นเมือง สำหรับการประสานงานกับวิทยากรท้องถิ่นหรือสถานประกอบการ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดสอนจัดฝึกปฏิบัติให้แก่แก่นักเรียนนั้นส่วนใหญ่ได้ดำเนินการ แต่เป็นการเชิญ เจ้าของกิจการในท้องถิ่นมาให้ความรู้ เป็นครั้งคราว ส่วนโครงการหารายได้ระหว่างเรียนของ นักเรียนในรูปการฝึกปฏิบัติจริงให้สามารถนำผลผลิตมาใช้อุปโภคบริโภคและนำมาจำหน่ายได้นั้น ส่วนใหญ่โรงเรียนได้ดำเนินการซึ่งเป็นการปลูกผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์มากที่สุด สำหรับการ จัดสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ ในการนำผลผลิตของนักเรียน ไปจำหน่ายนั้น เป็นการประสานงานกับร้านค้าในชุมชนโดยไม่ผ่านสหกรณ์โรงเรียน และโรงเรียน ส่วนมากไม่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 สภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
1. โรงเรียนได้รับสื่อทเรียนสำเร็จรูปจากกรมหรือไม่	
ได้รับ	25
ไม่ได้รับ	13
ถ้าได้รับ โรงเรียนได้รับสื่อทเรียนสำเร็จรูปอะไรบ้าง	
1.1 วิทยาศาสตร์	3
1.2 ภาษาไทย	6
1.3 คณิตศาสตร์	8
1.4 การงาน - อาชีพ	14
1.5 ลูกเสือ	1
1.6 สังคมศึกษา	2
2. โรงเรียนได้ดำเนินการผลิตสื่อทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองหรือไม่	
ดำเนินการ	19
ไม่ได้ดำเนินการ	19
ถ้าดำเนินการ โรงเรียนได้ผลิตสื่อทเรียนสำเร็จรูปอะไรบ้าง	
2.1 ทุกรายวิชา	5
2.2 ลูกเสือ	1
2.3 คณิตศาสตร์	4
2.4 ยุวภาษา	1
2.5 เกษตรกรรม	1
2.6 สังคมศึกษา	3
2.7 วิทยาศาสตร์	2

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
2.8 ภาษาไทย	10
2.9 การงาน - อาชีพ	1
2.10 ภาษาอังกฤษ	5
2.11 ศิลปศึกษา	1
3. โรงเรียนได้รับการช่วยเหลือจากโรงเรียนพี่ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
3.1 หนังสือเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียนทั้ง เครื่องมือ เครื่องใช้	28
3.2 ครู - อาจารย์และวิทยากร เพื่อช่วยสนับสนุนการเรียน การสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพ	3
3.3 โครงการอาหารกลางวัน	5
3.4 เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายและ เครื่องหมายการ เข้าร่วมกิจกรรม	6
3.5 การ เสริมสร้างประสบการณ์และขวัญกำลังใจของ ครู - อาจารย์และนักเรียนในโรงเรียนน้อง	10
3.6 การส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิตการขาย และการมีรายได้ระหว่างเรียน	5
3.7 การเงินตามความจำเป็นและความ เหมาะสม	5
3.8 อื่น ๆ - การ เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนน้อง	3

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้านมาตรการส่งเสริมคุณภาพ
การเรียนการสอน โดยส่วนใหญ่ได้รับสื่อทเรียนสำเร็จรูปจากกรมและได้รับสื่อทเรียนสำเร็จรูป
วิชาการงาน - อาชีพมากที่สุด สำหรับการดำเนินการผลิตสื่อทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองนั้น
โรงเรียนที่ได้ดำเนินการและไม่ได้ดำเนินการมีจำนวนเท่ากัน ส่วนการได้รับความช่วยเหลือจาก
โรงเรียนที่นั้น ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือด้านหนังสือเรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียนทั้ง เครื่องมือ
เครื่องใช้มากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 สภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านมาตรการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
1. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการส่งเสริมการปลูกต้นไม้หรือไม่	
จัด	38
ไม่ได้จัด	-
ถ้าจัด โรงเรียนได้จัดทำอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
1.1 ให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในบริเวณโรงเรียน	36
1.2 ให้นักเรียนปลูกต้นไม้ข้างถนนในรัศมี 1 กม. จะถึงโรงเรียนและหันจากโรงเรียน	14
1.3 ให้นักเรียนปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะ	15
1.4 ให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในการอนุรักษ์พันธุ์ไม้และให้ เห็นโทษการตัดไม้ทำลายป่า	26
1.5 อื่น ๆ	
- ปลูกต้นไม้ริมทางในหมู่บ้าน	3
- ปลูกต้นไม้ในวัด	2
- เชิญชวนชาวบ้านมาปลูกต้นไม้ในโรงเรียน	1
2. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบทหรือไม่	
จัด	29
ไม่ได้จัด	9
ถ้าจัด โรงเรียนได้จัดทำอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)	
2.1 ให้โรงเรียนเป็นสถานที่จัดให้มีการสอนทางด้านวิชาชีพให้กับชุมชน	10

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สภาพการดำเนินงาน	จำนวน (N = 38)
2.2 ให้โรงเรียน เป็นสถานที่จัดให้ชุมชนได้รับความรู้ เกี่ยวกับ คุณค่าของอาหาร	10
2.3 ให้โรงเรียน เป็นสถานที่จัดส่ง เสริมให้ความรู้แก่ชุมชน เกี่ยวกับการดูแลและรักษาที่พื้กออาศัยให้สะอาด สวยงาม และปลอดภัย	15
2.4 ให้โรงเรียน เป็นศูนย์รักษาสุขภาพอนามัย เป็นครั้งคราว ตามความจำเป็น	14
2.5 ให้โรงเรียน เป็นศูนย์ประสานงานในการให้ความรู้ และการป้องกัน เกี่ยวกับทางด้าน การเกษตรและปศุสัตว์	11
2.6 ให้โรงเรียน เป็นศูนย์กลางให้ความรู้ เกี่ยวกับการวางแผน ครอบครัว	6
2.7 ให้โรงเรียน เป็นศูนย์กลางบริการสังคมทางด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาชุมชน การรักษามรดกวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางการ เลือกตั้ง	18
2.8 ให้โรงเรียน เป็นศูนย์กลางดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ในตำบลที่โรงเรียนตั้งอยู่	8
2.9 ให้โรงเรียน เป็นสถานที่ในการประกอบศาสนกิจ และอบรมคุณธรรมจริยธรรม ให้กับชุมชน	11
2.10 อื่น ๆ	
- เป็นศูนย์กลางส่งเสริมกีฬาในชุมชน	4
- จัดทำ เอกสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีความรู้	1

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการด้านมาตรการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน โดยทุกโรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการปลูกต้นไม้และมีการให้นักเรียนปลูก ต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนใน การอนุรักษ์พันธุ์ไม้ และให้เห็นโทษการตัดต้นไม้ทำลายป่า สำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการ โรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบทนั้น ส่วนใหญ่โรงเรียนได้จัด และกิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือการให้โรงเรียน เป็นศูนย์กลางบริการสังคมทางด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาชุมชน การรักษามรดกวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางการเลือกตั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาคตามมาตรการในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9 ได้แยกเสนอเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และส่วนที่ 2 เป็นปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา ซึ่งได้จากแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1

ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
<u>มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ</u>	<p>1. ครู-อาจารย์ไม่เข้าใจโครงการและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการทำงานตามโครงการ</p> <p>2. โรงเรียนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอและกรมจัดสรรไปให้ล่าช้า</p> <p>3. ผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา</p>	<p>- กรมสามัญศึกษาจัดการอบรมสัมมนาแก่ครู-อาจารย์</p> <p>- ครู-อาจารย์ขาดความรับผิดชอบและความเสียสละ</p> <p>- การจัดสรรงบประมาณของกรมสามัญศึกษายังไม่คล่องตัว</p> <p>- นักเรียนที่จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ</p>	<p>- ประชุมชี้แจงให้ครู-อาจารย์ เข้าใจและให้ศึกษา เอกสาร</p> <p>- ขอความร่วมมือจากชุมชนและก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อน</p> <p>- จัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครอง เข้าใจและ</p>

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
<u>มาตรการลด</u> <u>ค่าใช้จ่ายของ</u> <u>ผู้ปกครอง</u>		- นักเรียนไม่ช่วยเหลืองานบ้าน	จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กับงานอาชีพของผู้ปกครอง
	4. ผู้ปกครองไม่ยอมรับและไม่ร่วมมือในการดำเนินงานของโรงเรียน	- ผู้ปกครองยากจนและต้องการใช้แรงงานบุตรหลานช่วยประกอบอาชีพที่บ้าน	จัดประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจ
	5. ไม่สามารถดำเนินงานตามมาตรการย่อยได้ทั้งหมด	- มาตรการย่อยบางข้อขาดการวิเคราะห์ความเป็นไปได้และไม่มีแผนปฏิบัติการที่แน่ชัด	ปรับปรุงโครงการให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นและจัดทำเท่าที่ทำได้
	6. การนิเทศ ติดตามและประเมินผลงานไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานของโครงการ	- ครู-อาจารย์ขาดความพร้อม	
	1. การยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาทำให้โรงเรียนขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานของโรงเรียน	- โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกลสำนักงาน เขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษา - ได้รับเงินทดแทนเงินบำรุงการศึกษาจากกรมล่าช้า - การเบิกจ่ายเงินค่าช่วยเหลือการศึกษาบุตรจากบุตรข้าราชการจะมีปัญหา เรื่องความล่าช้าเช่นกัน	

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
	2. ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้	- เห็นว่ามีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและต้องการ	- ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและ
	นักเรียนแต่งเครื่องแบบนักเรียน	ปฏิบัติ เช่นเดียวกับนักเรียนอื่น ๆ	นักเรียน เข้าใจ
	3. โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการจัดที่พักให้แก่ นักเรียน	- ไม่ได้รับงบประมาณจากกรม	- พยายามขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการการศึกษาของหมู่บ้าน
	4. โรงเรียนจัดจักรยานให้นักเรียนได้ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ	- ได้รับงบประมาณจากกรมไม่เพียงพอและยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น	- พยายามขอความช่วยเหลือจากชุมชนและผู้มีจิตศรัทธาบริจาค
	5. โรงเรียนมีปัญหาด้านการปกครองนักเรียนและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยในโรงเรียน	- นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าจะไม่ต้องทำตามระเบียบโรงเรียน - การสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนทำให้นักเรียนไม่ได้มีส่วนช่วยพัฒนาโรงเรียนเท่าที่ควร	- ประชุมชี้แจงให้นักเรียน เข้าใจ
	6. นักเรียนได้รับหนังสือเรียนไม่ครบทุกรายวิชา	- ได้รับงบประมาณในการซื้อหนังสือให้นักเรียนเรียนน้อย	- ขอความช่วยเหลือจากโรงเรียนใกล้เคียง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ ดำเนินการไปแล้ว
	6. นักเรียนไม่ตื่นตัวใน การช่วยตนเองและ ครอบครัว	- ชอบใช้ชีวิตตามสบาย อย่างมีคามารคาโดย ทำงานเลี้ยงชีพไป วัน ๆ ไม่ต้องการ ทำงานหนักเพื่อผลิต จำหน่าย	- ประชุมชี้แจง
<u>มาตรการส่งเสริม คุณภาพการเรียน การสอน</u>	1. โรงเรียนไม่สามารถ ผลิตสื่อบทเรียน สำเร็จรูปได้	- ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ ไม่มีประสบการณ์ใน การผลิตสื่อและขาด งบประมาณในการซื้อ วัสดุผลิตสื่อบทเรียน สำเร็จรูป	- จัดครูไป เยี่ยมชม โรงเรียนที่มีผลงาน ดีเด่นด้านการผลิตสื่อ บทเรียนสำเร็จรูป
	2. โรงเรียนได้รับสื่อ บทเรียนสำเร็จรูปจาก หน่วยศึกษานิเทศก์ ไม่ครบและล่าช้า	- โรงเรียนตั้งอยู่ห่างไกล	- ยืมจากโรงเรียน ใกล้เคียง
	3. โรงเรียนขาดแคลน วัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ ในการฝึกปฏิบัติวิชา การงาน-อาชีพ	- ไม่ได้รับงบประมาณ จากกรม	-
	4. โรงเรียนไม่ได้รับ ความช่วยเหลือจาก โรงเรียนพี่ที่ควร	- การกำหนดบทบาท โรงเรียนในโครงการ โรงเรียนพี่โรงเรียน น้องไม่ชัดเจนและ ปฏิบัติอย่างจริงจัง	- ขอความช่วยเหลือ จากโรงเรียนใกล้เคียง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
	5. นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนและออกกลางคัน	- นักเรียนมีฐานะยากจนและต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพที่บ้าน	- ประชุมชี้แจง
<u>มาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน</u>	6. ครู-อาจารย์สอนหลายรายวิชาทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร	- เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครู-อาจารย์น้อย	- ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ได้ไปอบรมระยะสั้นเพิ่มเติม
	1. โรงเรียนติดค่อประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่นได้ไม่ดีเท่าที่ควร	- ครู-อาจารย์ไม่มีเวลาและขาดประสบการณ์ในการเข้าถึงประชาชน	- ประชุมชี้แจงให้ครู-อาจารย์เข้าใจ
	2. ประชาชนและหน่วยงานอื่นไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเท่าที่ควร	- ประชาชนต้องใช้เวลาหาเลี้ยงชีพและหน่วยงานอื่นมีงานประจำต้องปฏิบัติ	- รณรงค์ให้ประชาชนและหน่วยงานอื่นเข้าร่วมโครงการกับทางโรงเรียน
	3. ขาดงบประมาณและอุปกรณ์ในการดำเนินงานตามโครงการ	- ได้รับงบประมาณจากกรมน้อย	-
	4. การปลูกต้นไม้มีกบประมาณปัญหา เรื่องขาดแคลนน้ำ	- สถานที่ปลูกต้นไม้อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ	- ปลูกต้นไม้ในหน้าฝน
5. โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการเป็นศูนย์พัฒนาท้องถิ่น	- เป็นงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นและไม่ได้รับรายละเอียดในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน	- ให้ความร่วมมือกับชุมชนเท่าที่ชุมชนขอความช่วยเหลือ เท่านั้น	

ส่วนที่ 2 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา
ของโรงเรียนในโครงการขยายโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
เขตการศึกษา 9

ในการศึกษาปัญหานี้ ผู้วิจัยแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ด้านคือ มาตรการพัฒนาและส่งเสริม
การบริหารงานโครงการ มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง มาตรการส่งเสริมให้นักเรียน
ช่วยตนเองและครอบครัว มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน มาตรการส่งเสริม
การศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในลักษณะที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
5 ตัวเลือก ซึ่งแต่ละตัวเลือกได้กำหนดค่าคะแนนให้ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	มีคะแนน เป็น	5	คะแนน
มีปัญหามาก	มีคะแนน เป็น	4	คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	มีคะแนน เป็น	3	คะแนน
ปัญหาน้อย	มีคะแนน เป็น	2	คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา	มีคะแนน เป็น	1	คะแนน

ผู้วิจัยนำ เอาระดับความคิดเห็นแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แล้วจึงกำหนดการตี
ความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49	ถือว่า เป็นปัญหาน้อยที่สุดหรือไม่มีปัญหา
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49	ถือว่า เป็นปัญหาน้อย
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49	ถือว่า เป็นปัญหาปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49	ถือว่า เป็นปัญหามาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00	ถือว่า เป็นปัญหามากที่สุด

ผลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน
ปรากฏตามตารางที่ 9 - 13 ต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาในด้าน
มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N=304)	
		\bar{X}	S.D.
<u>มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ</u>			
1.	การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการตามโครงการระดับโรงเรียนมีปัญหา	2.95	0.95
2.	คณะทำงานระดับโรงเรียนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	2.71	1.04
3.	มีปัญหาในการจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์	2.64	1.09
4.	โรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่บริการไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของโครงการ	2.25	0.93
5.	ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนไม่ได้ช่วยเหลือและไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของโครงการ	2.26	1.09
6.	การส่งเสริมให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นมีปัญหา	2.90	1.17
7.	ไม่ได้รับข่าวสารเผยแพร่การยกย่อง เชิดชูเกียรติโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น	2.55	1.08
8.	การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เสนอผลงานดีเด่นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันไม่มีประโยชน์	2.62	1.12

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา ได้แก่การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดงานตามโครงการระดับโรงเรียน มีปัญหา ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = 0.95) ข้อที่ 6 การส่งเสริมให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นมีปัญหา ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.17) ข้อที่ 2 คณะทำงานระดับโรงเรียนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.71$, S.D. = 1.04) ข้อที่ 3 มีปัญหาในการจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.64$, S.D. = 1.09) ข้อที่ 8 การเข้าร่วมประชุมสัมมนาเสนอผลงานดีเด่น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันไม่มีประโยชน์ ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 1.12) และข้อที่ 7 ไม่ได้รับข่าวสารเผยแพร่การยกย่องเชิดชูเกียรติโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่น ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 1.08) นอกนั้น เป็นปัญหาในระดับน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาในด้าน
มาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N=304)	
		\bar{X}	S.D.
<u>มาตรการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยตนเองและครอบครัว</u>			
17.	ไม่สามารถดำเนินการให้นักเรียนปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ที่โรงเรียน	2.50	1.29
18.	ขาดการดำเนินการให้นักเรียนปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ที่บ้านของนักเรียน	2.55	1.25
19.	ไม่สามารถดำเนินการจัดหาจัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อ เก็บน้ำที่โรงเรียน	2.69	1.48
20.	ขาดการดำเนินการจัดหาจัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อเก็บน้ำ ที่บ้านของนักเรียน	3.23	1.25
21.	ไม่สามารถให้นักเรียนดำเนินการผลิต สร้างและซ่อมแซม เครื่องนุ่งห่มเครื่องใช้ด้วยตนเอง	2.57	1.16
22.	ไม่สามารถให้นักเรียนดำเนินการสร้างเครื่องมือ เครื่องใช้ประจำบ้านหรือประจำโรงเรียนด้วยตนเอง	2.93	1.06
23.	ไม่มีโครงการและดำเนินการรณรงค์ให้นักเรียนช่วยกัน พัฒนามันที่อยู่อาศัยของนักเรียนให้มีสภาพแบบบ้าน ในโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทองความเหมาะสม	2.73	1.19
24.	มีปัญหาในการจัดตั้งชุมนุมโครงการแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองขึ้นในโรงเรียน	3.27	1.15
25.	ขาดการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริม ให้นักเรียนช่วยตนเองในด้านการป้องกันโรคภัยกับ สาธารณสุขท้องถิ่น	2.71	1.03

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N=304)	
		\bar{X}	S.D.
26.	ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการให้นักเรียน ปลูกสมุนไพรมที่โรงเรียน	2.30	1.19
27.	ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการให้นักเรียน ปลูกสมุนไพรมที่บ้านของนักเรียน	2.73	1.22
28.	ไม่มีการจัดหลักสูตรวิชาอาชีพท้องถิ่นโดยประยุกต์ จากหลักสูตรของกรมวิชาการ	2.48	1.21
29.	ขาดการประสานงานกับวิทยากรท้องถิ่นหรือสถาน ประกอบการ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดสอน จัดฝึกปฏิบัติให้นักเรียน	2.94	1.24
30.	ไม่มีการส่งเสริมกิจกรรมโครงการหารายได้ ระหว่างเรียนของนักเรียน	2.64	1.30
31.	ยังมีปัญหาในการจัดตั้งสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน หรือประสานงานกับสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนอื่น เพื่อนำผลผลิตของนักเรียนไปจำหน่าย	2.75	1.33
32.	การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบ โรงเรียนยังเป็นปัญหา	3.70	1.22

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุในระดับมากมีปัญหาเดียว
คือข้อที่ 32 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนยังเป็นปัญหา ($\bar{X} = 3.70$,
S.D. = 1.22)

ตารางที่ 12 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ความความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา
ในด้านมาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N=304)	
		\bar{X}	S.D.
<u>มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน</u>			
33.	มีปัญหาในการนำสื่อทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.18	1.27
34.	ครู - อาจารย์ของโรงเรียนไม่สามารถผลิตสื่อทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง	3.16	1.24
35.	โรงเรียนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ในการจัดการเรียนการสอนและดำเนินการตามโครงการ	3.20	1.28

จากตารางที่ 12 จะเห็นได้ว่า เป็นปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุในระดับปานกลางทั้งหมด ได้แก่ข้อที่ 35 โรงเรียนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากโรงเรียนที่ในการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานตามโครงการ ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.28) ข้อที่ 33 มีปัญหาในการนำสื่อการเรียนสำเร็จรูปไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.27) และข้อที่ 34 ครู - อาจารย์ของโรงเรียนไม่สามารถผลิตสื่อทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 1.24)

ศูนย์วิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของปัญหา	ลักษณะปัญหา	สาเหตุของปัญหา	การแก้ไขที่ได้ ดำเนินการไปแล้ว
<u>มาตรการส่งเสริม</u> <u>ให้นักเรียนช่วย</u> <u>ตนเองและ</u> <u>ครอบครัว</u>	1. โรงเรียนไม่สามารถจัดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานของนักเรียนตามโครงการที่มานักเรียนเท่าที่ควร	- ขาดงบประมาณและพาหนะในการดำเนินงานรวมทั้งครู-อาจารย์มีหน้าที่ประจำที่โรงเรียนมากอยู่แล้ว	- ประชุมอบรมผู้ปกครองให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานแทนครู-อาจารย์
	2. ผู้ปกครองและนักเรียนไม่เข้าใจและไม่ต้องการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียน	- เห็นว่าการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนไม่ได้ผล	- ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าใจ
	3. โรงเรียนไม่สามารถติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมได้	- ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มักปฏิบัติตนเป็นเจ้านายเหนือชาวบ้านและไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามโครงการ	- ประชุมชี้แจงให้ครู-อาจารย์เข้าใจ
	4. ประชาชนยังไม่ยอมรับผลผลิตของนักเรียนและตลาดในท้องถิ่นยังไม่กว้างขวางพอ	- นักเรียนขาดประสบการณ์ในการผลิตและโรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชนเล็ก	- ส่งเสริมโครงการผลิตในสิ่งที่ตลาดในท้องถิ่นขาดแคลน
	5. วิทยากรท้องถิ่นและสถานประกอบการมีน้อย	- โรงเรียนตั้งอยู่ในชนบทยากจนและห่างไกลสถานประกอบการ	- เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาฝึกอบรมแก่นักเรียนเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 10 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาในด้านมาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N= 304)	
		\bar{X}	S.D.
<u>มาตรการลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง</u>			
9.	ขาดการให้คำแนะนำชี้แจงวิธีการยกเว้นเงินบำรุงการศึกษาด้วยเอกสารและการประชุมสัมมนาแก่คณะทำงานระดับโรงเรียน	2.06	0.91
10.	ไม่ได้รับความร่วมมือในการบริจาคหนังสือให้ยืมเรียนจากบุคคลหรือหน่วยงานอื่นหรือโรงเรียนที่	2.76	1.24
11.	การจัดที่พักอาศัยให้นักเรียนในโรงเรียนมีปัญหา	3.18	1.55
12.	ขาดการสนับสนุนให้นักเรียนช่วยตนเองในการพัฒนาที่พักในโรงเรียนและช่วยตนเองในด้านปัจจัยสี่	3.19	1.39
13.	การผ่อนผันด้านการแต่งกายของนักเรียนโดยไม่ต้องใช้เครื่องแบบนักเรียนมีปัญหา	2.48	1.32
14.	ไม่มีการผ่อนผันให้นักเรียนใช้เครื่องแต่งกายที่มีอยู่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องแบบ เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กีฬา ชุมนุมต่าง ๆ	1.94	1.16
15.	ไม่สามารถดำเนินการจัดหาหนะในการเดินทางให้นักเรียน	3.84	1.50
16.	ขาดการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมโครงการอาหารกลางวันให้นักเรียน	3.13	1.55

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุในระดับมากมีปัญหาเดียวคือ ข้อที่ 15 ไม่สามารถดำเนินการจัดหาหนะในการเดินทางให้นักเรียน ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 1.50)

ตารางที่ 13 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชา
ในด้านมาตรการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน

ข้อที่	ลักษณะปัญหา	หัวหน้าหมวดวิชา (N=304)	
		\bar{X}	S.D.
<u>มาตรการส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาชุมชน</u>			
36.	ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการปลูกต้นไม้ ในบริเวณโรงเรียน	1.58	.78
37.	ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการปลูกต้นไม้ ข้างถนนในรัศมี 1 กม. จะถึงโรงเรียนและหันจาก โรงเรียนไปแล้ว	2.72	1.35
38.	ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะในท้องถิ่น ที่โรงเรียนตั้งอยู่	2.70	1.23
39.	ไม่มีการให้บริการแก่ชุมชนในด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่	1.81	1.02
40.	ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการ จัดตั้งโรงเรียน เป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ที่โรงเรียนตั้งอยู่	2.63	1.08

จากตารางที่ 13 จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุในระดับปานกลาง มี 3 ปัญหา ได้แก่ข้อที่ 37 ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการปลูกต้นไม้ข้างถนนในรัศมี 1 กม. จะถึงโรงเรียนและหันจากโรงเรียนไปแล้ว ($\bar{X} = 2.72$, S.D. = 1.35) ข้อที่ 38 ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 1.23) ข้อที่ 40 ไม่มีโครงการและดำเนินการตามโครงการจัดตั้งโรงเรียน เป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชนในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 1.08) นอกนั้น เป็นปัญหาในระดับน้อย